

Notitie wijzigingen Wet werk en bijstand (Wwb) per 1 januari 2012

**Toelichting op de verzamelerordering WWB, IOAW, IOAZ en
Bbz 2004**

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Leeswijzer.....	3
1. De wijzigingen in de WWB	4
1. Aanscherpen van de toegang voor jongeren.....	4
2. Aanscherping gezinsbijstand en invoering huishoudinkomenstoets	5
3. Tegenprestatie	6
4. Verblijf in het buitenland.	7
5. Alleenstaande ouders in de WWB.....	7
6. Maximale inkomensgrens van 110% voor het gemeentelijk minimabeleid	7
7. Verordening participatie schoolgaande kinderen	8
8. Inkomen uit studiefinanciering	8
2. De verzamelverordening	9
Paragraaf 1 Algemene opmerkingen.....	9
Paragraaf 2 Re-integratieverordening (art. 2 tot en met 9)	10
Paragraaf 3 Maatregelen / afstemming (art. 10 t/m 20).....	11
Paragraaf 4 Bestrijden misbruik en oneigenlijk gebruik (artikel 21 t/m 26)	14
Paragraaf 5 Toeslagen en verlagingen WWB (artikel 27 t/m 37)	15
Paragraaf 6 Langdurigheidstoeslag (art. 38 t/m 42).....	16
3. Verordening cliëntparticipatie	17
4. Overzicht wijzigingen.....	17

Inleiding

De Wet werk en bijstand (WWB) wordt aangescherpt per 1 januari 2012 als opmars naar de Wet werken naar vermogen (WWNV) per 1 januari 2013. Het wetgevingstraject voor deze wijzigingen loopt nog op het moment van schrijven van deze notitie¹. De Tweede Kamer is op 11 oktober j.l. akkoord gegaan met de wijzigingen. De Eerste Kamer moet zich hier nog over uitspreken. Dit gebeurt vermoedelijk op 13 of 20 december 2011. De VNG heeft nadrukkelijk gevraagd om een latere invoeringsdatum, omdat de gevolgen van de wetswijzigingen voor de uitvoering en de burger niet gering zijn. Het ziet er op dit moment niet naar uit dat dit uitstel er komt. Daarom gaan wij uit van invoering van de wetswijzigingen per 1 januari 2012. In deze notitie wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste wijzigingen in de wet en van de gevolgen hiervan voor het vastgestelde beleid met voorstellen tot wijziging hiervan. Naast aanpassing van het beleid vanwege de wetswijziging is er ook sprake van voortschrijdend inzicht dat vraagt om aanpassingen. Ook hiervoor worden voorstellen gedaan.

De veranderingen hebben betrekking op de volgende verordeningen:

- Re-integratieverordening;
- Afstemmingsverordening;
- Handhavingsverordening;
- Verordening toeslagen en verlagingen;
- Verordening langdurigheidstoelage;
- Verordening op de klantenparticipatie.

De aanpassing van de wet leidt ook tot de invoering van een nieuwe verplicht gestelde verordening, de Verordening participatie van schoolgaande kinderen (nieuw).

De eerste vijf verordeningen worden opgenomen in de verzamelverordening. De verordening voor de participatie van schoolgaande kinderen sluit aan bij het gemeentelijke minimale beleid en met de gemeenten is daarom besproken deze verordening door de raden te laten vaststellen. De verordening klantenparticipatie behoeft een kleine verandering als gevolg van het opgaan van de WIJ in de WWB. Gelet op de relatie met de WSW-kamer, die ook in deze verordening is opgenomen, wordt deze verordening niet opgenomen in de verzamelverordening.

Leeswijzer

In deze notitie worden allereerst in hoofdstuk 1 de wijzigingen in de Wwb aangegeven met hierbij de consequenties voor de doelgroep en het overgangsrecht. Vervolgens komen in hoofdstuk 2 de aanpassingen aan de verordeningen aan de orde met hierbij een opgave van de wettelijk vereiste aanpassingen en de beleidskeuzes. Hoofdstuk 3 gaat in op de cliëntenparticipatie en in hoofdstuk 4 worden de wijzigingen ten opzichte van de bestaande regelgeving in een matrix vastgelegd. De overzichten in dit hoofdstuk hebben betrekking op de verordening toeslagen en verlagingen en de afstemmingsverordening. Beide verordeningen raken direct de inkomenspositie van de uitkeringsgerechtigde.

1. De wijzigingen in de WWB

De regering beoogt met de wetwijzigingen WWB de wet optimaal activerend te maken (naar werk dan wel naar regulier onderwijs). Het vangnetkarakter van de wet wordt nog meer benadrukt en de verplichtingen waaraan de uitkeringsgerechtigden moeten voldoen worden aangescherpt. Volstrekt nieuw is de opvatting dat achter elke voordeur binnen een gezin nog maar één uitkering kan worden ontvangen.

Hierna volgt een opsomming van de wijzigingen in de wet.

1. Aanscherpen van de toegang voor jongeren

De Wet investeren in jongeren (Wij) heeft het accent voor jongeren al eerder verlegd naar werken of studeren, met een inkomensvoorziening als afgeleide hiervan. Vanwege de samenvoeging van de Wij met de WWB vallen de jongeren per 1 januari 2012 weer onder de WWB. De Wij komt hierbij als afzonderlijke wet te vervallen.

Tegelijkertijd wordt de WWB aangescherpt met de introductie van een verplichte zoektijd voor jongeren van vier weken. De jongere die zich meldt voor een uitkering bij het UWV Werkbedrijf wordt verplicht om eerst vier weken te zoeken naar werk of scholing voordat er een aanvraag kan worden ingediend of recht kan ontstaan op ondersteuning of een voorziening.

Wanneer uit het gedrag van de jongere ondubbelzinnig blijkt dat deze onwillig is om aan het werk te gaan of te gaan studeren, kan de uitkering volledig worden geweigerd. Als de jongere zich hierna opnieuw meldt, gaat er weer een zoektijd van vier weken lopen.

Als geconstateerd wordt dat de jongere onvoldoende zijn best heeft gedaan tijdens de zoektijd, kan de aanvraag wel worden ingenomen, maar kan deze tijdelijk worden verlaagd. De jongere moet zelf aantonen dat hij of zij zich voldoende heeft ingezet om werk te vinden of om weer naar school te gaan. Als de jongere onvoldoende startkwalificatie heeft en hij of zij kan weer terug naar het reguliere onderwijs, bestaat er geen recht op bijstand. Het maakt niet uit of er nog recht op studiefinanciering bestaat. Als de uitkering wordt toegekend, bestaat er ook recht op uitkering over de vier weken zoektermijn.

De wetwijziging schaft de verplichting af voor de gemeente om eerst een werkleeraanbod aan de jongere te doen, voordat er recht op inkomensondersteuning kan ontstaan. In plaats daarvan wordt van de jongere in eerste instantie een extra inspanning verwacht om op eigen kracht werk of een opleiding te vinden waardoor geen beroep op een uitkering hoeft te worden gedaan. Als er toch een beroep op bijstand moet worden gedaan, wordt er een plan van aanpak opgesteld met hierin de afspraken over de verplichtingen van de jongere en de eventuele ondersteuning van de gemeente hierbij. Dit plan van aanpak komt dus in de plaats van het werkleeraanbod en wordt onderdeel van de toekenningsbeschikking.

Overgangsrecht

De Wij vervalt van rechtswege. Hiervoor hoeft niets extra geregeld te worden. Wel moet worden nagegaan of het Wij-besluit binnen de regels van de WWB valt en de jongere moet hierover via een besluit worden geïnformeerd. Dit kan betekenen dat onder de Wij opgestarte trajecten omgezet worden naar WWB-trajecten om te voorkomen dat deze gestopt moeten worden na afloop van de overgangstermijn van zes maanden (zie hierna).

Voor de bestaande rechten geldt een overgangstermijn van 6 maanden waardoor de jongere per 1 juli 2012 onder de WWB valt, tenzij er eerder sprake is van een wijziging in het recht op uitkering. Nieuwe aanvragers vanaf 1 januari 2012 vallen wel direct onder het regime van de WWB.

Gevolgen andere beleidsterreinen

Niet van toepassing.

2. Aanscherping gezinsbijstand en invoering huishoudinkomenstoets

Het kabinet scherpt de inkomenstoets aan door niet alleen rekening te houden met de inkomsten van gehuwden / samenwonende partners maar ook met de inkomsten van alle (meerderjarige) gezinsleden die op hetzelfde adres wonen. Tengevolge hiervan worden meerderjarige bloedverwanten (en hun aanverwanten) in de eerste graad² die in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben aangemerkt als gezin, waarop de bijstandsnorm voor een 'gezin' van toepassing is. De maximale gezinsnorm is gelijk aan 100% van het netto minimumloon. Bij combinatie van een persoon van 21 jaar of ouder en een jongmeerderjarige van jonger dan 21 jaar kan er echter sprake zijn van een lagere norm. Concreet betekent dit dat voortaan rekening wordt gehouden met alle inkomens- en vermogensbestanddelen van de meerderjarige gezinsleden.

Uitzonderingen voor de huishoudinkomenstoets

1. Inkomsten van kinderen jonger dan 16 jaar worden altijd buiten beschouwing gelaten, inkomsten van 16- en 17 jarigen ook voor zover deze minder zijn dan 2x de inkomensgrens van de Algemene kinderbijslagwet (AKW).

2. Een uitzondering wordt ook gemaakt voor studerende meerderjarige kinderen die een inkomen inclusief studiefinanciering (WSF) hebben dat minder bedraagt dan 80% van het netto minimumloon voor 23 jaar en ouder. Deze kinderen behoren niet tot het gezin, zodat hun inkomen niet meetelt.

3. Ook het inkomen van meerderjarige kinderen die een uitkering op grond van de Wajong ontvangen telt niet mee voor het gezinsinkomen, hoewel deze kinderen weer wel tot het gezin behoren. Hun vermogen telt dus wel mee.

4. Op aanvraag tellen gezinsleden die een indicatie hebben voor minimaal tien uur zorg per week op grond van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) niet mee voor het gezin en dus ook niet voor het gezinsinkomen.

Overgangsrecht

Nieuwe aanvragen vanaf 1 januari 2012 vallen direct onder het nieuwe regime. Voor bestaande rechten geldt een overgangstermijn van 6 maanden. Binnen deze periode zal via heronderzoeken beoordeeld moeten worden of er sprake is van een gezinssituatie zoals bedoeld in de wet en wat de inkomens- en vermogenssituatie van de totale gezinsleden is. Dit is een omvangrijke operatie waarbij het hele bestand beoordeeld moet worden op inwonende meerderjarige gezinsleden in de eerste graad. Is dat het geval dan moet de inkomens- en vermogenspositie in beeld worden gebracht. In het kader van deze beoordeling hebben alle gezinsleden een inlichtingen-, medewerkings- en in beginsel een re-integratieverplichting. Ook in het kader van de bijzondere bijstand en de langdurigheidstoeslag moeten de gezinsomstandigheden worden beoordeeld. Naar verwachting zullen zo'n 400 (extra)

² Dit zijn ouders en hun kinderen. Tevens aangetrouwden van een 1ste graad bloedverwant vallen onder het begrip gezin voor de WWB

onderzoeken moeten worden afgewerkt voor uiterlijk 1 juli 2012. De omslag naar het gezinsinkomen gebeurt per 1 juli 2012.

Gevolgen andere beleidsterreinen

Met de invoering van de gezinsbijstand zullen bij een aantal gezinnen een of meer uitkeringen wegvallen, waardoor de koopkracht van deze gezinnen drastisch daalt. Mensen kunnen hierdoor moeilijker voldoen aan hun betalingsverplichtingen wat tot aanpassingschulden kan leiden. De uitkering kan betaalbaar worden gesteld aan alle gezinsleden afzonderlijk, waardoor men de vaste lasten niet meer (eenvoudig) kan betalen.

Er zijn dus gevolgen voor zowel het armoedebeleid als schuldhulpverlening. Van de zijde van de ISD worden bestaande en nieuwe klanten en intermediairs vanaf het moment dat de wet aangenomen is in de Eerste Kamer voorgelicht over de nieuwe wettelijke bepalingen. Dit gebeurt door nieuwsbrieven en door uitgebreide informatie op de website van de ISD. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over schuldpreventie op het Werkplein Midden-Langstraat. Deze vorm van dienstverlening kan vroegtijdig een bijdrage leveren aan schuldpreventie of tijdige schuldhulpverlening.

Ook zal zich het effect voordoen dat kinderen eerder uit huis gaan, wat een druk op de toch al schaarse woningmarkt met zich mee zal brengen. Of men doet alsof de kinderen uit huis zijn, wat weer een druk zal leggen op fraudebestrijding. In de beleidsregels zal de wijze van controle op de huisvesting vastgelegd worden.

3. Tegenprestatie

Het wetsvoorstel biedt gemeenten de mogelijkheid om een maatschappelijk nuttige, onbeloonde tegenprestatie te vragen voor de verleende uitkering, die niet bij hoeft te dragen aan de verbetering van de kansen op de arbeidsmarkt. Dit is niet helemaal nieuw. Vaak leveren mensen al een tegenprestatie in de vorm van vrijwilligerswerk. Nieuw is wel dat dit ook los van dit traject kan en dat het leveren van een tegenprestatie niet hoeft toe te voegen aan de kansen op de arbeidsmarkt.

De gemeente heeft de beleidsvrijheid om de tegenprestatie wel of niet in te vullen. De mogelijkheid tot het opleggen van een tegenprestatie is opgenomen in de verzamelverordening. Het dagelijks bestuur college kan hier in de loop van 2012 desgewenst nadere uitwerking aan geven mede in de context van de toekomstige Wet werken naar vermogen. Daarbij kan overwogen worden dat uit het onderzoek van het RWI³ blijkt dat de inzet van de tegenprestatie met name voor de meest kansrijke groepen een extra prikkel kan vormen om uit te stromen. Bijkomend voordeel hierbij is dat voor deze doelgroep geen dure re-integratievoorziening meer hoeft te worden ingezet. Maar even goed kan gedacht worden aan andersoortige prikkels om de klant te activeren. Hierbij past ook een consequent handhavingsbeleid. Het sanctiebeleid is hierop afgestemd.

Overgangsrecht

Niet van toepassing.

Gevolgen andere beleidsterreinen

Niet van toepassing.

³ "gemeentelijke re-integratiebeleid vergeleken" 2011.

4. Verblijf in het buitenland.

De maximale verblijfsduur in het buitenland wordt beperkt. Personen tot 65 jaar mogen maximaal 4 weken per kalenderjaar met behoud van uitkering in het buitenland verblijven (dit was al 4 weken, maar 13 weken voor mensen zonder arbeidsverplichtingen). Het maakt niet meer uit of zij ontheffingen hebben van de arbeids- of re-integratieverplichtingen.

Personen ouder dan 65 mogen nog maximaal dertien weken naar het buitenland. Dat was 26 weken.

Overgangsrecht

Mensen die reeds een uitkering hebben, mogen nog gedurende de 'oude' periode met behoud van uitkering op vakantie naar het buitenland, mits deze aangevangen is voor 1 januari 2012. Voor iedereen die vanaf 1 januari 2012 op vakantie gaat gelden de eerder genoemde perioden van 4 resp. 13 weken.

Gevolgen andere beleidsterreinen

Niet van toepassing.

5. Alleenstaande ouders in de WWB

Alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar hebben sinds 2009 weer een vrijstelling van de arbeidsverplichtingen. Het was de bedoeling dat deze vrijstelling zou komen te vervallen, maar bij de behandeling in de Tweede Kamer is dit uitgangspunt teruggedraaid. Alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar kunnen nu op verzoek maximaal 5 jaar een ontheffing krijgen van de arbeidsverplichtingen, maar niet van de re-integratieverplichting. In geval van een ontheffing wordt een plan van aanpak opgesteld met daarin een scholingsafpraak. De maximale duur van de ontheffing is 5 jaar, ongeacht of er weer nieuwe kinderen onder de 5 jaar zijn. Nieuw is dat er ieder half jaar een onderzoek gedaan moet worden naar het nakomen van de verplichtingen uit het plan van aanpak.

De vrijlating van de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting voor alleenstaande ouders met kinderen tot vijf jaar vervalt. Alleenstaande ouders met een kind tot 12 jaar kunnen, indien het college van oordeel is dat dit bijdraagt aan hun arbeidsinschakeling in aanmerking komen voor een vrijlating van 12,5% van hun netto inkomsten uit arbeid tot een maximum van € 120,00 per maand gedurende maximaal drie jaar. Deze nieuwe inkomensvrijlating komt na de algemene inkomensvrijlating van zes maanden, waarin gedurende maximaal zes maanden 25% van de inkomsten uit arbeid tot een maximum van € 190,00⁴ per maand wordt vrijgelaten. Beide vrijlatingen volgen op elkaar: eerst wordt de algemene inkomensvrijlating opgebruikt en daarna de nieuwe vrijlating specifiek voor alleenstaande ouders. Deze vrijlatingsbepalingen gelden echter niet voor jongeren tot 27 jaar. De invulling van de extra vrijlatingsfaciliteit en de algemene vrijlating wordt nader uitgewerkt in beleidsregels, die het dagelijks bestuur na vaststelling van de verzamelverordening zal vaststellen.

6. Maximale inkomensgrens van 110% voor het gemeentelijk minimabeleid

De wetgever heeft besloten landelijk een inkomensgrens te stellen van maximaal 110% van het sociaal minimum voor de categoriale inkomensondersteunende regelingen van gemeenten.

⁴ Dit is het bedrag per 1-7-2011, mogelijk wordt dit nog geïndexeerd voor 2012

Deze grens geldt niet voor de individuele bijzondere bijstand. De beleidsregels van de ISD Midden-Langstraat passen al binnen de landelijke normen. Aanpassingen zijn dus niet nodig.

Overgangsrecht

Niet van toepassing.

Gevolgen andere beleidsterreinen

Niet van toepassing.

7. Verordening participatie schoolgaande kinderen

De regering verplicht gemeenten een verordening vast te stellen voor de maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen. De meeste gemeenten kennen een dergelijke regeling, maar de wetgever wil alle gemeenten dwingen hieraan invulling te geven door middel van een verordeningplicht, die ingetrokken wordt als de gemeenten in voldoende mate aan dit uitgangspunt voldoen. In dit verband gaat het om maatschappelijke, educatieve, sportieve of culturele activiteiten die bijdragen aan het meedoen van de kinderen in de maatschappij, zodat zij een netwerk kunnen opbouwen en hun talenten kunnen ontwikkelen en hiermee een beter toekomstperspectief hebben.

De genoemde aandachtsvelden vallen grotendeels onder het gemeentelijke minimabeleid. Daarom ligt het voor de hand dat de gemeenten de betreffende verordening vaststellen. In deze verordening kan de mogelijkheid worden opgenomen om onderdelen van het gemeentelijke minimabeleid, gericht op participatie van schoolgaande kinderen onder te brengen bij de ISD. Het huiswerkcomputerproject van de gemeenten Loon op Zand en Waalwijk is hier een voorbeeld van.

Overgangsrecht

Niet van toepassing voor de huidige uitvoering door de ISD.

Gevolgen andere gemeentelijke beleidsterreinen

Deze maatregel raakt het armoedebeleid van de gemeente. Voor zover een hogere inkomensgrens wordt gehanteerd moeten gemeenten hun inkomensgrens aanpassen.

8. Inkomen uit studiefinanciering

Deze wijziging behelst een technische wettelijke correctie, die geen gevolgen heeft voor het gemeentelijk beleid en ook niet in een verordening of beleidsregel terugkomt. Op dit moment wordt bij de bepaling van het gezinsinkomen rekening gehouden met een te laag normbedrag dat de partner van de bijstandsgerechtigde aan studiefinanciering ontvangt. Met het wetsvoorstel wordt dit aangepast door te verwijzen naar artikel 3.18 WSF 2000. Hierdoor wordt slechts een deel van de studiefinanciering dat betrekking heeft op levensonderhoud (het normbedrag) in mindering op de gezinsuitkering gebracht.

2. De verzamelverordening

De gemeenten in de regio Midden-Brabant⁵ hebben de wens uitgesproken samen op te trekken. Dat betekent dat de verordeningen, met uitzondering van de verordening langdurigheidstoelage en cliëntenparticipatie regionaal ambtelijk zijn opgesteld en voorbereid. Meer uniforme verordeningen dragen bij aan de toenemende schaalvergroting, zoals het aangesloten zijn op één Werkplein voor geheel Midden-Brabant en de activiteiten die verder regionaal worden opgepakt (zoals arbeidsmarktbeleid en werkgeversbenadering) en op onderdelen de toekomstige implementatie van de Wet werken naar vermogen.

De wetgever heeft de raad opgedragen om een zevental verordeningen vast te stellen (artikel 8 en 8a en 47 Wwb). Het gaat om de volgende verordeningen:

- Re-integratieverordening;
- Afstemmingsverordening (sanctiebeleid);
- Handhavingsverordening;
- Toeslagenverordening;
- Verordening langdurigheidstoelage;
- Verordening participatie schoolgaande kinderen;
- Verordening op de cliëntenparticipatie.

In de verzamelverordening worden de re-integratieverordening, de afstemmingsverordening, de handhavingsverordening, de toeslagenverordening en de verordening langdurigheidstoelage samengevoegd. De verordening Cliëntenparticipatie blijft apart gelet op de relatie met de cliëntenparticipatie WSW, die in deze verordening is opgenomen. Naast de aanpassing vanwege de wetwijzigingen moeten er ook nog wijzigingen doorgevoerd worden vanwege voortschrijdend inzicht.

In deze notitie worden de belangrijkste wijzigingen in de verordeningen uitgewerkt en toegelicht. Waar u hier leest: huidige verordening wordt bedoeld de oude, nu nog geldende verordeningen. De integrale teksten van de verordeningen treft u aan in de bijlagen.

Paragraaf 1 Algemene opmerkingen

Minder gedetailleerd

De verordeningen hebben de status van een juridisch beleidskader wat onder de bevoegdheid van het algemeen bestuur van de ISD valt. De verordeningen die in de verzamelverordening zijn opgenomen, bevatten daarom de kaders voor de uitvoering van de regelingen gesteld. Het dagelijks bestuur zal in beleidsregels en uitvoeringsrichtlijnen deze kaders verder invullen voor de uitvoering. De wet geeft het dagelijks bestuur hiertoe ook op veel onderdelen de bevoegdheid c.q. verantwoordelijkheid en de raad kan deze bevoegdheid juridisch gezien niet overnemen. Risico hiervan is dat de verordening onverbindend verklaard kan worden.

Vooraf in de re-integratieparagraaf zijn details uit de bestaande verordening gehaald, bijvoorbeeld de diverse soorten re-integratievoorzieningen. In de beleidsregels zullen deze opgenomen en uitgewerkt worden. Overigens zullen de regels over de (soorten) voorzieningen uit de huidige verordening nagenoeg ongewijzigd overgenomen worden in de beleidsregels. Met de komst van de WWNV zullen de gevolgen van die wet moeten worden verwerkt in de regelgeving.

⁵ Het betreft hier de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Tilburg en de gemeenten in de Midden-Langstraat.

Een voordeel van een meer kaderstellende verordening (lees: minder details) is dat bij relatief kleine beleidswijzigingen, die feitelijk tot de bevoegdheid van het dagelijks bestuur behoren, niet langs het algemeen bestuur gegaan hoeft te worden. Hierdoor kan snel geschakeld worden, wat in een turbulente tijd in de sociale zekerheid geen overbodige luxe is.

Definities/ begrippen (art. 1)

Voor zover in de bestaande verordeningen begrippen zijn gedefinieerd moeten deze worden aangepast aan de begrippen zoals die per 1 januari 2012 zijn opgenomen in de WWB. De definities beslaan alle in de verzamelverordening opgenomen verordeningen, met uitzondering van de toeslagenverordening, omdat deze alleen betrekking heeft op de WWB. Ten opzichte van de huidige verordening zijn er meer definities opgenomen omdat getracht is minder te verwijzen naar de wet wat de leesbaarheid en de uitvoerbaarheid van de verordening bevordert zonder concessies te doen aan de juridische kwaliteit.

In het vervolg van deze notitie worden per paragraaf de aparte verordeningen binnen de verzamelverordening toegelicht. Telkens zal hierbij aangegeven worden of het een wijziging betreft tengevolge van de wet of gemeentelijke beleidskeuzes.

Paragraaf 2 Re-integratieverordening (art. 2 tot en met 9)

Belangrijke inhoudelijke wijzigingen hierbij ten opzichte van de huidige verordening zijn:

WETTELIJK:

Verplichtingen gelden voor het gehele gezin.

Met de introductie van de gezinsbijstand gaan ook alle verplichtingen gelden voor de meerderjarige gezinsleden.

Plan van aanpak jongeren <27 jaar

Dit is enigszins vergelijkbaar met het werkleeraanbod dat de Wij nu kent. Het werkleeraanbod op grond van de Wij vervalt en wordt omgezet in een plan van aanpak. De jongere krijgt wel meer eigen verantwoordelijkheid toebedeeld.

Zoekperiode van 4 weken voor jongeren < 27 jaar

In deze periode hebben jongeren geen recht op ondersteuning. Er is een uitzondering gemaakt voor jongeren met een WW uitkering. Hiervan wordt de verplichte zoekperiode 4 weken voor het beëindigen van de WW-uitkering ingezet.

Introductie tegenprestatie (volgt uit de wetswijziging, maar is een beleidskeuze)

Deze kan bepaling maakt het mogelijk dat het dagelijks bestuur van (vooral kansrijke) uitkeringsgerechtigden een tegenprestatie voor de uitkering gaat vragen zonder dat dit bijdraagt aan zijn kansen op de arbeidsmarkt om zo hun uitstroom te bevorderen.

Alleenstaande ouder met kind jonger dan vijf jaar

Nieuw is dat in geval een alleenstaande ouder met een kind jonger dan 5 jaar om een ontheffing van de arbeidsverplichting vraagt, een plan van aanpak met het oog op de toekomstige arbeidsinschakeling wordt opgesteld.

BELEIDSKEUZES

Begrenzing aanspraak Nuggers

Niet uitkeringsgerechtigden kunnen alleen nog in aanmerking komen voor ondersteuning als zij een laag inkomen (110% van de bijstandsnorm) en vermogen (minder dan het wettelijk vrijgestelde bedrag) hebben. Hiermee wordt een onevenredige aanspraak op het (sterk teruglopende) participatiebudget voorkomen door mensen die hier zelf voor kunnen betalen.

Criteria ontheffen arbeids- en/ of re-integratieplicht

De maximale termijn voor de ontheffing van de verplichtingen is weggehaald. Dit biedt meer ruimte voor maatwerk aan de uitvoering. Het college kan in beleidsregels grenzen stellen aan een ontheffing.

Beëindigen van ondersteuning bij nugger of Anw-er (artikel 8, lid 2).

In de huidige verordening niet en nu wel expliciet opgenomen, waardoor plichten van nugger of Anw-er duidelijk benoemd zijn.

Aanspraak voorzieningen voor werkgever en werknemer

Werkgevers krijgen een belangrijkere plaats in het re-integratiebeleid van de gemeenten. Dit maakt dat de bepalingen in de verordening hierop aangepast moeten worden. Er komt met de nieuwe verordening meer ruimte voor de inzet en ondersteuning van werkgevers. Zo is de mogelijkheid tot loondispensatie toegevoegd vooruitlopend op de Wet werken naar vermogen. Wettelijk gezien kan hiervan tot een nadere datum door de ISD echter nog geen gebruik worden gemaakt. De ISD Midden-Langstraat neemt namelijk niet deel aan de landelijke pilot loondispensatie. Voor zover vooruitlopend op de Wet werken naar vermogen alsnog mogelijkheden worden geboden, is aanpassing van de verordening niet nodig.

Flankerend re-integratiebeleid

Flankerend beleid op re-integratie (vergoeden bijkomende kosten) doet zich voor in de uitvoering en wordt daarom opgenomen in de beleidsregels.

Stimuleren participatie

Behoudens de mogelijkheid tot het verstrekken van een uitstroompremie komt in de nieuwe verordening geen premiebeleid voor. Uitzondering hierop is de premie op de participatieplaats omdat dit een wettelijk verplichte regeling is. In de andere gevallen wordt het voldoen aan de wettelijke voorwaarden niet langer gehonoreerd met premies. Ook financieel gezien is het niet verantwoord hiervoor middelen in te zetten.

FINANCIELE GEVOLGEN

De aanpassingen aan de re-integratieparagraaf hebben geen financiële gevolgen.

Paragraaf 3 Maatregelen / afstemming (art. 10 t/m 20)

Algemeen

In deze paragraaf zijn de sanctiemogelijkheden opgenomen in het kader van de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz. In grote lijnen komt het sanctiebeleid overeen met het huidige beleid. Er kan echter wel meer maatwerk worden geleverd. Ook is in de verordening opgenomen dat een hogere of lagere sanctie gekoppeld wordt aan de positie op de arbeidsmarkt van de belanghebbende. Dit benadrukt de eigen verantwoordelijkheid.

WETTELIJK

Nieuw is de verplichting om aantoonbaar te trachten arbeid of passend onderwijs te vinden en te aanvaarden gedurende de wachttijd van 4 weken voor jongeren tot 27 jaar. Overtreding hiervan resulteert in een sanctie dan wel in een uitsluiting van het recht op uitkering. Van dit laatste is sprake als uit de houding en gedragingen van de belanghebbende ondubbelzinnig blijkt dat hij de verplichtingen, bedoeld in artikel 9, eerste lid resp. artikel 55 WWB niet wil nakomen.

Voor een alleenstaande ouder geldt dat deze in geval van een ontheffing van de arbeidsverplichting een plan van aanpak moet nakomen.

BELEIDSKEUZES

Maatregelen voor alle gezinsleden

De maatregelen kunnen opgelegd worden aan alle gezinsleden binnen de gezinsbijstand. Dit werkt door in alle artikelen.

Horen belanghebbenden

In tegenstelling tot de huidige afstemmings- en handhavingsverordening is in de verzamelverordening opgenomen in welke gevallen wel of niet gehoord moet worden. Daarmee wordt aangesloten bij de afstemmings- en handhavingsverordening WIJ 2009. Het horen kan telefonisch, in een persoonlijk gesprek of schriftelijk gebeuren. Het horen bevordert de kwaliteit van de besluitvorming en doet daarnaast recht aan de rechtsbescherming van de belanghebbende.

Jongere die onvoldoende actief is in de zoekperiode

Overtreding van de betreffende verplichting leidt in de concept verzamelverordening tot een maatregel van 100% van de norm. Hiermee wordt de eigen verantwoordelijkheid sterk benadrukt.

Alleenstaande ouder die plan van aanpak niet nakomt

Dit is een bepaling die rechtstreeks volgt uit de wet, maar waar de gemeente een keuze moet maken. Het voorstel is om hier een sanctie van 20% gedurende 1 maand op te leggen.

Verdubbeling sancties

Nieuw in de verordening is de mogelijkheid om de sancties voor kansrijke klanten te verdubbelen (in duur dan wel in hoogte). Immers van een kansrijke klant mag een maximale inspanning verwacht worden om zelfstandig in het inkomen te kunnen voorzien. Het expliciet blijven benoemen van de maatregelen met bijpassende sanctie maakt het voor iedereen duidelijker en biedt daarmee ook meer rechtszekerheid en voorkomt willekeur. Daarnaast blijft er de mogelijkheid om af te zien van een sanctie bij het ontbreken van verwijtbaarheid of om deze te verlagen wanneer er sprake is van zeer bijzondere omstandigheden.

Berekeningsgrondslag van de maatregel (art. 11)

In het samengevoegde sanctiebeleid voor WWB en IOAW/ IOAZ/Bbz wordt uit oogpunt van uniformiteit gesproken over 'het verlagen van de uitkering'. Voor de WWB gaat het om het verlagen van de 'bijstandsnorm', voor de IOAW/ IOAZ om het verlagen van de 'grondslag'. Bij de Bbz gaat het om de bijstandsuitkering voor levensonderhoud (ook WWB).

Recidive (art. 12)

In geval van recidive wordt de duur van de maatregel verdubbeld. Recidive is nu afgebakend tot een periode van één jaar, terwijl nu nog een termijn van twee jaar wordt gehanteerd. Hiermee wordt aangesloten bij de periode die in Midden-Brabant is en wordt gehanteerd.

Afzien van maatregel (art. 13)

In de huidige afstemmings- en handhavingsverordening kan worden afgezien van een maatregel, al is een aantal gevallen deze mogelijkheid wel beperkt tot een maximale periode (1 jaar voor constatering van een verwijtbare gedraging of 5 jaar bij een schending van de inlichtingenverplichting) Deze termijnen worden niet meer genoemd. Dit past binnen het rijksbeleid (strenger handhaven).

Hoogte maatregel bij samenloop gedragingen behalve bij niet nakomen inlichtingenplicht (art. 14)

In de verzamelverordening wordt de uitkering verlaagd voor de duur van één maand, tenzij sprake is van samenloop van verschillende gedragingen die het niet nakomen van verplichtingen inhouden. Hierbij wordt de hoogte en duur van de maatregel vastgesteld op de gedraging met de hoogste maatregel.

Waarschuwing (art. 14)

De mogelijkheid tot het geven van een schriftelijke waarschuwing wordt voor een aantal gedragingen geïntroduceerd. Het gaat om de lager gesanctioneerde gedragingen van 5 of 20% (o.a. verlopen inschrijving UWV, niet naar vermogen meewerken aan een re-integratievoorziening). De waarschuwing telt wel mee voor het vaststellen van recidive.

Hoogte maatregel bij niet nakomen inlichtingenplicht (art. 17)

Bij de huidige verordening WWB is sprake van een verlaging van 10% ook als deze gedraging niet leidt tot nadelige gevolgen voor de uitkering. In de nieuwe verordening wordt alleen een sanctie toegepast als er wel sprake is van een financiële benadeling. In de andere gevallen wordt een aanvraag of lopende uitkering formeel afgewerkt via een buiten behandelingstelling of tijdig stopzetten van de lopende uitkering. Er wordt dan volstaan met een waarschuwing. Dit onderdeel van het sanctiebeleid steunt mede op het kosten-baten-principe. Is wel ten onrechte of tot een te hoog bedrag uitkering verleend, dan wordt het benadelingsbedrag in beginsel volledig teruggevorderd. De hoogte van de sanctie wordt afgestemd op de hoogte van het netto benadelingsbedrag. De percentages zijn hoger dan nu het geval is (20, 40, 60 en 100% in plaats van 10, 25, 50 en 100%). De maatregel wordt nu gedurende één maand geëffectueerd. In de nieuwe verordening kan bij opzet, bedrog etc. een dubbele maatregel worden opgelegd. Met andere woorden: er is een onderscheid tussen nalatigheid (niet informeren) en fraude (bewust niet informeren / misleiden).

Naast de sanctie wordt uiteraard op basis van de beleidsregels terugvordering, invordering en incasso het volledige benadelingsbedrag terug- en gevorderd.

Wanneer de hoogte van het benadelingsbedrag de grens van € 10.000 overschrijd, wordt aangifte gedaan bij het OM. Wanneer het OM besluit over te gaan tot vervolging kan geen sanctie meer worden opgelegd (ne bis in idem). In het andere geval kan er wel een sanctie worden opgelegd.

Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan (art. 18)

Er is sprake van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als iemand financiële rechten laat liggen of deze verkwist. In de sanctiebepaling worden daarbij 2 soorten onderscheiden:

1. Wegschenken of te snel interen van vermogen (geld waarvan men had kunnen leven).

Er wordt voor de duur van het eerder dan wel langer bijstandsafhankelijk zijn een maatregel opgelegd van 100%. Dit sluit aan bij het huidige beleid. Als dit leidt tot onbillijkheid (b.v. omdat het om een hele lange periode gaat) kan een uitkering worden verstrekt in de vorm van een lening. Regionaal gezien is er sprake van een aanmerkelijke verzwaring van de huidige

sanctiemaat die nu in veel gevallen slechts 10% van de bijstandsnorm gedurende 1 maand bedraagt.

2. Op een andere manier geld laten liggen, bijvoorbeeld door geen beroep te doen op een voorliggende voorziening waardoor er bijstandsbehoefte ontstaat.

Voorgesteld wordt een maatregel op te leggen die wordt afgestemd op de hoogte van het netto benadelingsbedrag. De maatregel wordt op de volgende wijze vastgesteld: 10% van het benadelingsbedrag als dit lager is dan € 4.000 en 20% van het benadelingsbedrag als dit hoger is dan € 4.000. Bij het niet vast kunnen stellen van het benadelingsbedrag bedraagt de maatregel 20% van de uitkering.

In de overige gevallen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid wordt de uitkeringsnorm verlaagd met 20% gedurende één maand.

Zeer ernstig misdragen (art. 19)

Nieuw is de verwijzing naar het agressieprotocol bij zeer ernstige misdrijven. De landelijke ontwikkelingen laten een toenemende dreiging van agressie, geweld en intimidatie tegen hulp- en dienstverleners zien. In geval een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt, wordt het toepassen van een maatregel gekoppeld aan het doorlopen van het agressieprotocol. Een aanvraag wordt bijvoorbeeld opgeschort tot de procedures uit het agressieprotocol volledig doorlopen zijn (afkoelperiode, ordegesprek, justitiële aangifte e.d.). Deze link tussen agressieprotocol en procesbehandeling van de uitkeringsvraag ontbrak in het huidige beleid.

Schending arbeids- en/of re-integratieverplichting doelmatigheid (art. 20)

Omwille van de uitvoerbaarheid is er voor gekozen om het sanctiebeleid sterk te vereenvoudigen. Er zijn nog 3 percentages: 100% en 20%, afhankelijk van de soort gedraging. En voor niet ingeschreven staan bij het UWV wordt 5% maatregel opgelegd in plaats van nu 10%. Daarmee wordt aangesloten op het beleid van Midden-Brabant.

Voor een aantal gedragingen, waaronder het niet accepteren of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid wordt een maatregel van 100% gedurende 1 maand voorgesteld. Nieuw is de mogelijkheid om een 100% maatregel op te delen in een verlaging van 50% gedurende 2 maanden. Dit wordt dus individueel bepaald aan de hand van de situatie. Hiermee kunnen o.a. liquiditeitsproblemen worden beperkt. Ook in geval van zeer ernstige misdrijven kan deze afweging worden gemaakt. Nieuw is eveneens dat voor kansrijke klanten de maatregel kan worden verdubbeld.

FINANCIELE GEVOLGEN

Verzwarende van de maatregelen zal mogelijk meer geld opleveren voor de gemeente. Het is lastig te berekenen wat de financiële gevolgen zijn, omdat dit van veel onzekere factoren afhankelijk is.

Paragraaf 4 Bestrijden misbruik en oneigenlijk gebruik (artikel 21 t/m 26)

Deze paragraaf is redactioneel anders van opzet dan de huidige verordening. Inhoudelijk komt deze echter overeen met de huidige bepalingen, zoals deze vastgelegd zijn in de afstemmings- en handhavingsverordening en het beleidsplan dienstverlenend handhaven. De visie op handhaven blijft gebaseerd op de principes van hoogwaardig handhaven. De uitwerking van de controlesystematiek blijft voorbehouden aan het dagelijks bestuur.

FINANCIELE GEVOLGEN

Ook voor deze paragraaf zijn de financiële consequenties op dit moment niet te berekenen vanwege een groot aantal onzekere factoren.

Paragraaf 5 Toeslagen en verlagingen WWB (artikel 27 t/m 37)

Dit onderdeel van de verzamelverordening is alleen van toepassing op de WWB. Daarom begint deze paragraaf met een aparte definitiebepaling, die alleen op dit hoofdstuk betrekking heeft.

WETTELIJK

Algemeen

Met de invoering van de gezinsbijstand per 1 januari 2012 vallen een aantal bepalingen in de toeslagenverordening weg, omdat die specifiek gericht waren op inwonende meerderjarige kinderen met een bepaald inkomen. Nieuw is de norm gezin in plaats van gehuwden.

Leeftijdsbepaling

Voor gezinnen gelden de bepalingen van deze verordening alleen indien er in het gezin twee of meer gezinsleden van 21 jaar of ouder doch jonger dan 65 jaar zijn. In de huidige verordening zijn dit gehuwden en beide echtgenoten dienen ouder dan 27 jaar te zijn.

Onderscheid bloedverwanten eerste graad en geen bloedverwanten

De WWB houdt rekening met de mogelijkheid om kosten te delen en met de schaalvoordelen die deze kostendeling oplevert. Tot nu toe werd daar rekening mee gehouden door gemeenten de mogelijkheid te geven om de toeslag, de verlaging of de norm aan te passen aan de woonsituatie. Nu wordt ook rekening gehouden met schaalvoordelen binnen de huishouding van bloed- en aanverwanten in de eerste graad. Daarmee is aangesloten bij artikel 392 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Op grond van dat artikel bestaat er wederkerig een onderhoudsplicht tussen ouders(s) en eigen kind, stiefouders en stiefkind en schoonouders en aangetrouwde kinderen.

BELEIDSKEUZES

Definitie en toeslag onderhuur op commerciële basis

Deze definitie is overgenomen van Tilburg. De hoogte van de toeslagen zijn gelijk gebleven aan de oude toeslagenverordening.

Onderhuurder

In de huidige verordening wordt bij kostendeling een toeslag of verlaging gehanteerd van 10%, te verhogen met maximaal met 5% bij meer inwonenden. In de verzamelverordening is bepaald dat bij maximaal twee inwonenden een toeslag of verlaging geldt van 10%. Zijn meer personen inwonend dan wordt aangenomen dat er sprake is van bedrijfsmatige verhuur. In dat geval wordt geen toeslag verstrekt en wordt bij een echtpaar een verlaging van 20% toegepast. Dit omdat men dan geacht wordt dit verlies aan inkomen met de huur te kunnen compenseren.

FINANCIËLE GEVOLGEN

Voor de gezinsbijstand, maar ook voor eventuele andere wijzigingen in bestaande rechten, wordt een overgangstermijn van een half jaar gehanteerd. Dit betekent dat de gevolgen van de aanpassingen pas op 1 juli 2012 zullen ingaan. Nieuwe aanvragen vanaf 1 januari 2012 volgen wel de nieuwe bepalingen. De toeslagen- en verlagingenmethodiek zal nauwelijks financiële gevolgen hebben. De invoering van de gezinsbijstand wel en zoals al eerder is opgemerkt, geldt in dit kader een overgangsrecht van 6 maanden, zodat pas medio 2012 de daadwerkelijke financiële gevolgen duidelijk zijn.

Paragraaf 6 Langdurigheidstoeslag (art. 38 t/m 42)

In 2009 hebben gemeenten de verplichting gekregen om een verordening Langdurigheidstoeslag op te stellen. Om in aanmerking te komen voor deze langdurigheidstoeslag moet gedurende 5 jaar een inkomen van minder dan 105% van de bijstandsnorm zijn ontvangen. Voorgesteld wordt deze uitgangspunten onverkort te handhaven.

BELEIDSKEUZES

Terugwerkende kracht

De wet kent geen beperkingen in de aanvraagtermijn. In beginsel kan dus onbeperkt met terugwerkende kracht over meerdere jaren tegelijk een beroep worden gedaan op een langdurigheidstoeslag⁶.

Voor de uitvoering kleven hieraan de nodige bezwaren en dit wordt door de invoering van het gezinsinkomen alleen maar versterkt. Op zich al is het al complex om de juiste informatie over de referentieperiode van vijf jaar te achterhalen. Deze complexiteit wordt versterkt door nog verder terug te gaan in de tijd. In de verzamelverordening wordt daarom nu voorgesteld de terugwerkende kracht weliswaar niet uit te sluiten, maar wel te beperken tot de periode van maximaal een jaar.

Gemiddeld inkomen

De huidige verordening gaat uit van een gemiddeld inkomen over vijf jaar. Om te voorkomen dat er onnodig ingewikkelde berekeningen worden gemaakt is de periode van vijf jaar nu opgedeeld in vijf periodes van 12 maanden, waarin het gemiddeld inkomen minder moet bedragen dan 105% in elke periode van een periode van 12 maanden. Kortstondige werkaanvaarding met een enigszins bovennormaal inkomen blijft hierdoor mogelijk.

Hoogte toeslag al dan niet afhankelijk van aantal gezinsleden

Nu een gezin kan bestaan uit meer dan 2 meerderjarige gezinsleden, kan overwogen de langdurigheidstoeslag voor een gezin afhankelijk te maken van het aantal gezinsleden. Hier kan bijvoorbeeld de relatie worden gelegd met de zorgpremies die voor de individuele gezinsleden verschuldigd is en die voor een extra lastendruk zorgt. Vooralsnog wordt voorgesteld hiervan af te zien. Het Kabinet is namelijk tijdens de behandeling in de Tweede Kamer via de motie Sterk opgeroepen binnen de bijzondere bijstand een regeling uit te werken voor onvermijdbare kosten voor levensonderhoud van gezinnen met drie of meer volwassen personen die wel willen werken, maar niet kunnen werken of niet (langer) in staat zijn om te werken. De zorgpremie behoort tot deze onvermijdelijke kosten. Voorgesteld wordt deze uitkomst af te wachten.

Vaststelling hoogte toeslag

De hoogte van de toeslag bedraagt nu voor gehuwden € 505,-, voor een alleenstaande ouder € 454,- en voor een alleenstaande € 355,-. Deze bedragen komen overeen met 38% van de bijstandsnorm van de genoemde categorieën. In de verzamelverordening wordt voorgesteld de toeslag te bepalen op 38% van de toepasselijke bijstandsnorm per 1 januari van elk kalenderjaar. De WWB kent voor gezinnen nu verschillende bijstandsnormen. De leeftijd van de gezinsleden speelt daarbij een rol. Voorgesteld wordt voor *alle* gezinnen dezelfde toeslag te hanteren en niet te werken met gedifferentieerde gezinsnormen zoals de WWB die kent vanaf 1 januari a.s. Daarvoor wordt aangesloten bij de meest gunstige gezinsnorm, de norm die wordt genoemd in artikel 21, eerste lid van de wet (gezinnen waarvan alle meerderjarige gezinsleden jonger dan 65 jaar, maar 21 jaar of ouder zijn) aan de verordening toegevoegd.

Overgangsregeling

⁶ CRVB 22-7-2008 LJN: BD8637

De langdurigheidstoelage kent op zich geen overgangsregeling. Gelet op de relatie met de overgangperiode die geldt in het kader van de gezinsbijstand en het feit dat nagenoeg alle ontvangers van een langdurigheidstoelage tevens algemene bijstand ontvangen, wordt voorgesteld de beoordeling van de langdurigheidstoelage synchroon te laten lopen met de herbeoordeling algemene bijstand.

FINANCIELE GEVOLGEN

De uitgaven langdurigheidstoelage zullen afnemen. Op de eerste plaats door de invoering van de gezinsbijstand die ook voor de langdurigheidstoelage geldt. Op de tweede plaats wordt het honoreren van aanvragen met terugwerkende kracht beperkt.

De opbrengsten zijn nog niet duidelijk. In zo'n 96 gevallen is sprake van een gezinssituatie maar is nog niet duidelijk wat het nieuwe gezinsinkomen is.

3. Verordening cliëntparticipatie

Deze verordening is in 2009 gewijzigd, doordat de bestaande WWB-kamer ook de cliëntenparticipatie voor de WIJ zou gaan verzorgen. Nu de WIJ vervalt, dient de verwijzing naar deze wet uit de verordening te worden gehaald. Zoals al eerder is opgemerkt, wordt deze verordening niet in de verzamelverordening opgenomen.

4. Overzicht wijzigingen

Toeslagen en verlagingen

OMSCHRIJVING	SUBOMSCHRIJVING	SITUATIE	NU	VANAF 2012
Toeslag	Alleenstaande	Alleenwonend	20%	20%
		Deelt woning met 1 pers.	10%	10%
		Deelt woning met 2 pers.	5%	10%
		Deelt woning met 3 of meer pers.	5%	Geen toeslag, korting inkomsten uit verhuur
	Alleenstaande	21 jaar alleenwonend	10%	10%
		22 jaar alleenwonend	10%	10%
		21 jaar woningdelend	5%	5%
		22 jaar woningdelend	5%	5%
	Alleenstaande ouder	Alleenwonend	20%	20%
		Deelt woning met 1 pers.	10%	10%
		Deelt woning met 2 pers.	5%	10%
		Deelt woning met 3 of meer pers.	5%	Geen toeslag, korting inkomsten uit verhuur

Verlaging	i.v.m. schoolverlating		0%	0%
	Gehuwden / Gezin	Alleenwonend	0%	0%
		Deelt woning met 1 pers.	10%	10%
		Deelt woning met 2 pers.	15%	10%
		Deelt woning met 3 pers.	15%	Geen toeslag, korting inkomsten uit verhuur
		Niet commercieel inwonend bij niet bloedverwanten 1ste graad	10 of 15%	20%
Verlaging ivm woonsituatie	Alleenstaanden, alleenstaande ouders en gehuwden	Geen woonkosten verschuldigd	20%	20%
		Gedeeltelijk woonkosten verschuldigd	0%	10%
		Geen woning	10%	10%
Verhoging/verlaging	Zorgverlener/zorgbehoevende	Doel: voorkoming van opname in inrichting	Max. toeslag, geen verlaging	n.v.t.
Verhoging/verlaging	Zorgverlener/zorgbehoevende	Indicatie AWBZ: hulp > 10 uur per week, geen PGB	n.v.t.	Max. toeslag, geen verlaging

Hoofdomschrijving	Subomschrijving	Situatie	Bestaande regeling	Nieuwe regeling
Opleggen maatregel	Algemene bijstand	Gehele beleidsterrein	X	X
	Bijzondere bijstand	Gehele beleidsterrein	X	X
Afzien maatregel	Ontbreken verwijtbaarheid		X	X
	Dringende redenen		X	X
	Afhankelijk van tijdstip gedraging	Langer dan een jaar geleden of bijschending inlichtingenverplichting langer dan 5 jaar geleden	X	Nee
	Uitkering is al beëindigd, geen financiële benadeling		-	X
Recidive	Verdubbeling maatregel		Periode: 24 mnd.	Periode 12 mnd.
Cumulatie gedragingen		Zwaarste gedraging is bepalend	X	X
Doelmatigheid	Arbeids- en re-integratieplicht	Geen inschrijving UWV (korte afstand tot de arbeidsmarkt)	1 mnd. 10% n.v.t.	1 mnd. 5% en 10% (korte afstand arbeidsmarkt)
		Niet ondertekenen trajectplan	1 mnd. 10%	n.v.t.

		Onvoldoende solliciteren	1 mnd. 50%	1 mnd. 20%
		Geen/onvoldoende medewerking aan voorziening > geen einde traject	1 mnd. 50%	1 mnd. 20% of 40% (korte afstand arbeidsmarkt)
		Geen / onvoldoende medewerking aan voorziening > einde traject	1 mnd. 100%	1 mnd. 20% of 40% (korte afstand arbeidsmarkt)
		Niet aanvaarden werk	1 mnd. 100%	1 mnd. 100% (of 2 mnd. 50%)
		Verwijtbaar niet behouden van werk	1 mnd. 100%	1 mnd. 100% (of 2 mnd. 50%)
	Plan van aanpak	Jongere werkt niet mee	n.v.t.	1 mnd. 100%
		Alleenstaande ouder werkt niet mee	n.v.t.	1 mnd. 20%
	Tegenprestatie	Niet naar vermogen meewerken	n.v.t.	1 mnd. 100%
Rechtmatigheid en doelmatigheid	Ernstig misdragen		1 mnd. 100%	Opschorten aanvraag of uitkering, agressieprotocol doorlopen > 1 mnd. 100% of 2 mnd. 50%
Rechtmatigheid	Schending inlichtingenplicht	Koppeling aan hoogte benadelingsbedrag	< € 500, 1 mnd. 10% < € 2000, 1 mnd. 25% < € 4000, 1 mnd. 50% > € 4000, 1 mnd. 100%	< € 2000, 1 mnd. 20% < € 4000, 1 mnd. 40% < € 8000, 1 mnd. 60% > € 8000, 1 mnd. 100%
		Vooropgezette bedoelingen	n.v.t.	Verdubbeling maatregel
	Tekortschietend verantwoordelijkheidsbesef	Koppeling aan hoogte benadelingsbedrag	1 mnd. 20%	< € 4000, 1 mnd. 10% > € 4000, 1 mnd. 20%
		Benadelingsbedrag is niet vast te stellen	n.v.t.	1 mnd. 20%

	Versneld interen vermogen, schenking		100% voor de duur onnodig afhankelijk zijn van WWB, zo nodig als lening	100% voor de duur onnodig afhankelijk zijn van WWB, zo nodig als lening
	Verwijtbaar geen recht op sociale verzekering		1 mnd. 100%	1 mnd. 100%
	restantsanctie na eerdere beëindiging uitkering	Door beëindiging uitkering is sanctie niet of niet volledig toegepast	Sanctie hervatten als binnen 2 jaar uitkering wordt gevraagd.	n.v.t.